

REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL RAIONAL TELENEȘTI

MD-5801, or.Telenești, str.31 August, 9 tel: (258)2-20-58, 2-26-50, fax: 2-24-50
www.telenesti.md, consiliul.raional-telenesti@apl.gov.md, consiliul@telenesti.md.

DECIZIE nr. 3/10

din 14 iunie 2024

Cu privire la modificarea anexei nr.2 a Deciziei nr 2/22 din 04.04.2024
Cu privire la aprobarea Programului Teritorial de prevenire și control al bolilor
netransmisibile prioritare în raionul Telenești pentru anii 2023-2027

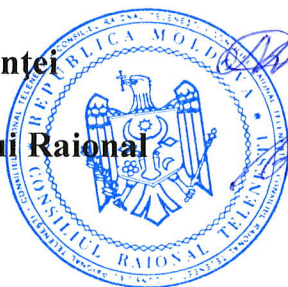
În temeiul art.43 alin. (1) lit. j), art.46 din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală, în conformitate cu art. art. 6, 7, 8 , 12 alin. (1) și art.50 din Legea nr.10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice, art.3, art. 6 alin. (1) lit. a) și e), art.20 alin. (2) din Legea ocrotirii sănătății nr. 411/1995, precum și în scopul implementării Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 315/2022, conform prevederilor pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr.129/2023 cu privire la aprobarea Programului național de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2023-2027, Decizia Consiliului raional nr.2/22 din 4.04.2024 cu privire la aprobarea Programului Teritorial de prevenire și control al bolilor netransmisibile prioritare în raionul Telenești pentru anii 2023-2027 Consiliul raional Telenești,

DECIDE:

1. Se ia act de demersul Agenției Naționale pentru Sănătatea Publică, privind necesitatea aprobării Planului de acțiuni pentru implementarea Programului Teritorial de prevenire și control a bolilor netransmisibile prioritare în raionul Telenești pentru anii 2023-2027, în redacție nouă.
2. Se aprobă în redacție nouă Planul de acțiuni pentru implementarea Programului Teritorial de prevenire și control a bolilor netransmisibile prioritare în raionul Telenești pentru anii 2023-2027 (se anexează);
3. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina vicepreședintelui raionului pentru problemele sociale.
4. Prezenta decizie urmează a se publica pe site-ul www.telenesti.md, și intră în vigoare la data includerii în Registrul de stat al actelor locale.

Președintele ședinței

Secretarul Consiliului Raional

Victoria VICOL

Vasilii BULAT

Obiectivul specific 2.1: Creșterea până la 90% către anul 2027 a nivelului de alfabetizare în sănătate a populației și crearea oportunităților pentru responsabilizarea și angajarea cetățenilor de a întreprinde măsuri pentru promovarea sănătății și prevenirea BNT							
2.1.1	Realizarea acțiunilor de sensibilizare și comunicare în cadrul evenimentelor anuale de promovare a sănătății și prevenirea bolilor: zile mondiale și naționale, săptămâni europene și lunare de profilaxie a bolilor	Numărul de evenimente anuale realizate	8000 lei	În limita bugetelor instituționale	Parteneri de dezvoltare (Proiectul VS)	2024-2027	IMSP din raion CSP Orhei-Telenești Direcție Asistența Socială și Protecția Familiei Direcție Învățământ Serviciul protecția muncii Direcție Cultură al CR Inspectoratul de poliție CNAM
2.1.2	Alfabetizarea și informarea populației referitor la reducerea factorilor de risc a BNT și promovarea unui mod de viață sănătos.	Numărul de participanți	4000 lei	În limita bugetelor instituționale	Parteneri de dezvoltare (Proiectul VS)	2024-2027	IMSP din raion CSP Orhei-Telenești în colaborare cu APL
2.1.3	Informarea și consilierea copiilor, adolescenților și tinerilor privind promovarea sănătății și reducerea comportamentelor de risc (consumul de tutun, alcool, droguri, alimentație sănătoasă, activitate fizică, etc.) inclusiv prin programe de educație de la egal la egal realizate de voluntarii, Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor, Centrelor de Tineret, Rețelei Educatorilor de la egal la egal, Corpului Pacii, etc.	Numărul de persoane informate și consiliate	4000 lei	În limita bugetelor instituționale	În limita bugetelor Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor contractate de CNAM	2024-2027	IMSP din raion Direcție Învățământ CNAM
2.1.4	Abordarea subiecților de promovare a modului sănătos de viață prin intermediul evenimentelor culturale.	Numărul de evenimente realizate: Numărul subiecților abordate	1000 lei	În limita bugetelor instituționale	Bugetele locale	2024-2027	Direcție Cultură Direcție Învățământ în colaborare cu APL
Obiectiv specific 2.2 Consolidarea eforturilor intersectoriale pentru a asigura reducerea cu 3 puncte procentuale (p.p.) a prevalenței consumului de tutun în rândul adolescenților (de la 16,3 % în anul 2019, la 13,3 % în anul 2027) și adulților (de la 29,9 % în anul 2021, la 26,9% în anul 2027)							
2.2.1	Realizarea activităților de reducere a consumului de tutun și a expunerii la fum, conform actelor legislative și normative în vigoare în domeniul controlului tutunului.	Numărul de rapoarte de realizare a activităților	1000 lei	În limita bugetelor instituționale		2024-2027	IMSP din raion CSP Orhei-Telenești Serviciile de resort
2.2.2	Implementarea programului de screening al consumului de tutun în instituții de asistență medicală primară conform prevederilor PEN nr. 2.	Numărul de persoane supuse screening-ului	Conform repartizării Surselor financiare, în limita bugetului prevăzut pentru finanțarea PEN		Parteneri de dezvoltare (Proiectul VS), FAOAM (în limita bugetului prevăzut pentru finanțare	2024-2027	IMSP din raion CSP Orhei-Telenești
Obiectivul specific 2.3 Consolidarea măsurilor durabile și adecvate din punct de vedere cultural care vizează consumul de alcool pentru a asigura reducerea cu 5 p.p. (de la 63,2 % în anul 2021, la 58,2 % în anul 2027) a consumului de alcool în populație;							
2.3.1	Supravegherea respectării legislației privind comercializarea, publicitatea și consumul băuturilor alcoolice în locurile publice, la locurile de muncă, în instituțiile de învățământ, medico-sanitare, de întreținere a sănătății etc. (cu excepția obiectivelor de alimentație publică).	Numărul de obiecte controlate: Numărul de procese verbale/amenzi aplicate	Conform planului	În limita bugetelor instituționale		Annual, conform planului de efectuare a controalelor	Inspectoratul de poliție ANSA IMSP raionale CSP Orhei-Telenești în colaborare cu autoritățile administrației publice locale

2.3.2	Dezvoltarea capacităților resurselor umane din asistența medicală primară privind prevenirea și supravegherea tulburărilor alcoolice fetale	Numărul de seminare de instruire și persoane instruite	Conform programului de activitate	În limita bugetelor instituționale	Parteneri de dezvoltare (OMS)	2024-2025	IMSP din raion CSP Orhei-Telenești
Obiectiv specific 2.4 Consolidarea acțiunilor de promovare a activității fizice la toate vârstele menite să îmbunătățească sănătatea.							
2.4.1	Organizarea evenimentelor de promovare a activității fizice și sportului pentru susținerea inițiativelor de activitate fizică pentru toți (conform Calendarului acțiunilor sportive naționale și raionale, internaționale), inclusiv: - starturi vesele pentru toată familia; - competiții sportive pentru persoanele cu nevoi speciale; - marșuri turistice pentru promovarea mersului pe jos, etc. - grupul public pentru promovarea sănătății în toate localitățile care sunt în competiție pentru denumirea "comunități sănătoase"	Numărul de activități realizate: Numărul de persoane participante Numărul subiecților abordate	4000 lei	În limita bugetelor instituționale	FAOAM	2024-2027	Direcție Învățământ Direcție Cultură al CR IMSP raionale CSP Orhei-Telenești CNAM în colaborare cu APL, Inspectoratul de poliție
2.4.2	Renovarea și construcția terenurilor sportive, terenurilor de joacă pentru copii în localitățile țării.	Numărul de terenuri sportive renovate și construite: Numărul de terenuri de joacă	În limita surselor Consiliului Raional	În limita bugetelor instituționale	Bugetele locale	2024-2027	Direcție Învățământ ADR în colaborare cu APL
2.4.3	Mobilizarea și facilitarea persoanelor vârstnice pentru activități de promovare îmbătrânirii active și sănatoase conform Programului național privind îmbătrânirea activă și sănătoasă.	Program teritorial: Numărul de rapoarte de monitorizare a activităților realizate: Numărul de persoane vârstnice implicate în activități de îmbătrânire activă și sănătoasă	În limita surselor Consiliului Raional	În limita bugetelor instituționale		2024-2027	Direcție Asistența Socială și Protecția Familiei IMSP raionale CSP Orhei-Telenești CNAS Biblioteca publică
Obiectiv specific 2.5 Promovarea unei alimentații sănătoase la toate vârstele pentru a asigura zero creșteri la rata de obezitate și diabet							
2.5.1.	Promovarea alăptării exclusive la sân prim: - Fortificarea capacităților medicilor și a asistențelor medicale în vederea promovării alăptării și a consilierii mamelor.		Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetelor instituționale	Parteneri de dezvoltare (UNICEF OMS)	2024-2027	IMSP raionale CSP Orhei-Telenești CNAM AMP ANSA
2.5.2	Promovarea accesului pentru alimente sănătoase în alimentație financiară de stat: - utilizarea universală a sării iodate și pâinii din făină fortificată cu fier și acid folic în special în grupurile vulnerabile de populație (copii cu vârsta 6-12 ani, femei gravide și cele care alăptează); - promovarea principiilor alimentației sănatoase în instituțiile publice, precum spitale, școli și case de bătrâni, pentru a permite furnizarea de mese cu conținut scăzut de sodiu, zahăr.	Nr./% preșcoli care utilizează sare iodată/pâine din făină fortificată: Nr./% brutați care utilizează sare iodată: Nr./% instituțiilor conforme recomandărilor de alimentație: % instituții publice care furnizează mese cu conținut redus de sare și zahăr.	1000 lei	În limita bugetelor instituționale	Parteneri de dezvoltare, (Proiectul VS)	2024-2027 2024	IMSP raionale CSP Orhei-Telenești ANSP Direcție Învățământ Direcție Asistența Socială și Protecția Familiei Importatori de sare: Producători de făină CNAM ANSA

2.5.3	Dezvoltarea serviciului de consiliere nutrițională, inclusiv pentru nutriția la nou-născuți, copii mici, adolescenți, mână, în cadrul asistenței medicale primare.	% instituții AMIP care oferă consiliere pentru alimentație	Conform repartizării surselor financiare	Partenerii de dezvoltare (OMS, UNICEF)	2024-2027	IMSP raionale Instituțiile AMIP
Obiectiv specific 2.6 Reducerea cu 10% a mortalității cauzate de poluarea aerului						
2.6.1	Evaluarea riscurilor pentru sănătatea populației în cazurile de depășire a pragului de alertă și/sau a pragului de informare și propunerea măsurilor preventive de protecție a sănătății populației	Numărul de materiale informative elaborate și plasate pe pagina web: CSP Orhei	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetelor instituționale	2024-2027	IMSP raionale CSP Orhei-Telenești SES(ecologia)
2.6.2	Derularea unei campanii teritoriale de comunicare privind riscurile schimbărilor climatice asupra sănătății populației și măsurile de adaptare	Campanie de comunicare efectuată	Conform repartizării surselor financiare	Partenerii de dezvoltare (UNDP, OMS)	2025	CSP Orhei-Telenești
Obiectivul general 3. Consolidarea capacităților sistemului de sănătate pentru condiția integrată a BNT și a factorilor de risc ale acestora, astfel încât rata persoanelor eligibile care primesc terapia medicamentoasă și consiliere pentru prevenirea atacului de cord și accidentului vascular cerebral să crească de la 55,9% în 2021 la 60% în 2027.						
Obiectivul specific 3.1 Asigurarea accesului echitabil și universal la servicii medicale calitative și îmbunătățirea continuă a calității asistenței medicale în prevenirea și conditia celor 5 BNT prioritare, cu accent pe asistența medicală primară						
3.1.1	Implementarea la nivel teritorial a pachetului de intervenții esențiale în bolile cronice (PEN) la nivel de asistență medicală primară.	Raportare cu privire la indicatorii de performanță al IMS, rapoarte de audit intern în PEN	Conform repartizării surselor financiare	Parteneri de dezvoltare (Proiectul VS), FAOAM	2024-2027	IMSP raionale CNAM
3.1.2	Monitorizarea aplicării protocolelor pentru a asigura calitatea serviciilor pentru pacienți cu BNT.	Numărul Rapoarte de monitorizare	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetului; aprobat	2024-2027	IMSP raionale CNAM
3.1.3	Evaluarea instituționalizării prevederilor Protocolului clinic național "Hipertensiunea arterială la adulți" la nivel de asistență medicală primară și spitalicească	Raportare de evaluare elaborate	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetului aprobat	2024	IMSP raionale CNAM
3.1.4	Realizarea activităților în prevenirea și controlul cancerului, conform Programului teritorial de control al cancerului pentru anii 2016-2025 (HG 1291/2016).	Raportare de monitorizare elaborate	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetului aprobat	2024-2025	IMSP raionale CNAM UNFPA. SDC și alți parteneri de dezvoltare, asociații profesionale
3.1.5	Monitorizarea acoperirii cu vaccinare împotriva virusului hepatitic B și cu vaccinare împotriva papilomavirus, în conformitate cu programele teritoriale.	Raportare de monitorizare elaborate	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetelor instituționale	2024-2025	IMSP raionale CNAM UNFPA, SDC și alți parteneri de dezvoltare, asociații profesionale
3.1.6	Dezvoltarea continuă a rețelelor de școli pentru pacienți cu BNT (de exemplu: „școala pacientului cu HTA”, „școala pacientului cu diabet zaharat”) la nivel teritorial.	Numărul de pacienți școlarizați	Conform repartizării surselor financiare	FAOAM. Parteneri de dezvoltare (Proiectul VS)	2024-2027	IMSP raionale CNAM. AMP Asociațiile pacienților, asociații obștești
3.1.7	Asigurarea populației din grupurile înaltă prestabilite cu programe de screening (în cancer, BCV, diabet zaharat, supraponderare/obezitate, inclusiv, în gravidație, la copii mici și adolescenți etc.)	Numărul persoanelor supuse screening-ului	Conform repartizării surselor financiare	FAOAM. Parteneri de dezvoltare (UNFPA)	2024-2027	IMSP raionale CNAM

3.1.8	Utilizarea listei actualizate a medicamentelor compensate pentru BNT, inclusiv a celor generice.	Ordin de actualizarea Listei: % pacienți care primesc medicamente compensate pentru BNT	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetului aprobat	În limita fondurilor AOAM	2024-2027	IMSP raionale CNAM
3.1.9	Implementarea Programului de Autogestionare a Bolilor Cronice la nivel teritorial.	Persoane participante la Programul de Autogestionare a Bolilor Cronice	Conform repartizării surselor financiare		Parteneri de dezvoltare (Proiectul VS)	2024	IMSP raionale -Telenesti
Obiectivul specific 3.2 Creșterea și prioritizarea alocațiilor bugetare pentru abordarea supraviețuirii, prevenirii, depistării precoce și tratamentului BNT, redublitării și îngrijirii paliative							
3.2.1	Evitarea conform eficienței și asigurării echității pentru a asigura acoperirea universală în sănătate pentru prevenirea și combaterea BNT.	Raport de analiză efectuat	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetelor instituționale		2024	IMSP raionale CNAM
3.2.2	Includerea indicatorilor de plată pentru performanță privind îmbunătățirea calității serviciilor BNT.	Indicatori incluși prin ordinul MS	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetului aprobat	FAOAM	2024	IMSP raionale CNAM
Obiectivul specific 3.3 Dezvoltarea capacităților resurselor umane pentru prevenirea, depistarea precoce, tratamentul și îngrijirea BNT							
3.3.1	Realizarea instruirilor tematice pentru cadre didactice și specialiști din domeniul sănătății în prevenirea, depistarea precoce, diagnosticul și tratamentul BNT, inclusiv în comunicare și schimbare de comportament.	Cursuri realizate Persoane instruite	1000 icip	În limita bugetelor instituționale	Parteneri de dezvoltare (Proiectul VS)	2024-2027	IMSP raionale
3.3.2	Formarea continuă a specialiștilor din alte sectoare în prevenirea și controlul BNT	Numărul de module	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetelor	Parteneri de dezvoltare	2024-2027	Ministere de resort
	(inclusiv asistenți medicali școlari, asistenți sociali, cadre didactice, etc.) inclusiv în comunicare și schimbare de comportament.	specializate în programele de formare inițială și continuă: Numărul de cursuri realizate Numărul de beneficiari de cursuri	Conform repartizării surselor financiare	instituționale			
Obiectivul general 4. Consolidarea capacităților raionale pentru o mai bună supraviețuire și cercetare a BNT, alături de sisteme robuste de monitorizare și evaluare, care să asigure implementarea intervențiilor bazate pe dovezi							
Obiectivul Specific 4.1 Consolidarea sistemelor de supraveghere pentru BNT și a celor de monitorizare și evaluare a bolilor							
4.1.1	Implementarea conceptului registrelor electronice de boli, inclusiv (cancer, hipertensiune și diabet) cu efectuarea analizei barierelor și a mediului suportiv.	Raport de analiză elaborat Numărul de Concepte elaborate	Conform repartizării surselor financiare		Parteneri de dezvoltare	2027	IMSP raionale CSP Orhei-Telenesti AGE CNAM
4.1.4	Asigurarea schimbului informațional cu alte sisteme referitor la serviciile de sănătate publică.	Numărul de acțiuni realizate	Conform repartizării surselor financiare	În limita bugetelor instituționale		La solicitare	IMSP raionale CNAM